

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci stěžovatele **Ing. G. G.**, zastoupeného Mgr. Miroslavou Smékalovou, advokátkou se sídlem v Šumperku, Hlavní třída 3, za účasti **Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Šumperk**, se sídlem v Šumperku, Nemocniční 53, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2004, č. j. 22 Ca 173/2004 - 10,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá přezkoumání zákonnosti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2004, č. j. 22 Ca 173/2004 - 10, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Okresního úřadu v Šumperku, okresního pozemkového úřadu, ze dne 26. 10. 1993, č. j. 1490/2252/93, jímž bylo dle ust. § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“), rozhodnuto o nevydání nemovitostí v rozhodnutí blíže specifikovaných stěžovateli. Krajský soud žalobu odmítl dle ust. § 46 odst. 2 a § 68 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť se jednalo o právní věc, která vyplývala z občanskoprávních vztahů.

V kasační stížnosti stěžovatel poukázal na skutečnost, že jako oprávněná osoba uplatnil v zákonné lhůtě nárok na vydání nemovitostí, které byly zkonfiskovány dle dekretu č. 12/1945 Sb. jeho otci. Důvodem negativního rozhodnutí Okresního pozemkového úřadu

v Šumperku byl nedostatek naplnění podmínek zákona č. 243/1992 Sb., tedy absence zpětného nabytí čs. státního občanství. Otec stěžovatele však o navrácení požádal, avšak předčasně zemřel. Pozemkový úřad se však se všemi těmito skutečnostmi nevypořádal. Stěžovatel byl nucen si zkonfiskovanou půdu pronajmout od nynějšího vlastníka s tím, že z ní musí platit nájem, což je s ohledem na kritickou situaci v českém zemědělství spojeno s jeho nemalým úsilím.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 5. 2004, č. j. 22 Ca 173/2004 - 15, byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě do jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení doplnil kasační stížnost o náležitosti v usnesení blíže specifikované.

V podání nazvaném „doplnění kasační stížnosti“ stěžovatel uvedl, že porušení zákona spatřuje v tom, že krajský soud dostatečně nepřezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i předcházející řízení, a neshledal, že opravný prostředek je důvodný. Vady řízení pak shledává v okolnosti, že správní orgán dostatečně nezohlednil skutkovou podstatu, když nevyhověl jeho nároku a zcela pominul skutečnost, že jeho otcí bylo vlastnictví k předmětným nemovitostem nezákonně odňato. Vinou laxního přístupu tehdejších orgánů a jejich liknavosti nebyla žádost jeho otce vyřízena před jeho smrtí. Tuto vadu však měl řešit příslušný soud, proto značně pochybil, když ji odmítl. Zmatečnost řízení spatřuje stěžovatel v podjatosti soudce, který nesprávně posoudil rozhodnutí správního orgánu, aniž si uvědomil skutečnost přidělení zmíněných nemovitostí jinému uživateli, kterému za ně musel stěžovatel draze platit. Stěžovatel dále namítl, že ani správní orgán ani soud dostatečně nepřezkoumaly skutečnost, že nebyl vůbec zjištěn rozsah restitučního nároku stěžovatele a jeho matky a nebylo rozhodnuto o náhradě za pozemky.

V dalším podání ze dne 29. 9. 2004 stěžovatel dále uvedl, že podává kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Namítl, že do dnešního dne nebylo rozhodnuto o žádosti jeho otce o vrácení československého státního občanství. V ústavním dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. přitom nikde není zmínka o tom, že se mrtvým nemůže vrátit občanství a toto není uvedeno ani v následujících zákonných ustanoveních. Navrácení občanství je sice osobním právem zemřelého, ale v tomto případě je spojeno s právy přesahujícími toto osobní právo, a to s právy vlastnickými. Okresní úřad v Šumperku tak měl přerušit řízení o stěžovatelově žádosti a dát podnět k rozhodnutí o žádosti jeho otce k vrácení československého státního občanství. V tomto spatřuje stěžovatel nesprávné právní posouzení a nesprávný postup správního orgánu, kterým byl poškozen. Navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci zpět k novému posouzení a rozhodnutí.

Správní orgán ve svém vyjádření uvedl, že jeho rozhodnutí je pravomocné, když bylo potvrzeno rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 12. 1993. Vzhledem k okolnosti, že postupoval v souladu s příslušnými restitučními zákony, dovedl nedůvodnost kasační stížnosti a navrhl její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě z důvodů v této stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V předmětné věci přijal krajský soud právní závěr, že se jedná o řízení ve věci, ve které má jednat a rozhodnout soud v občanskoprávním řízení, neboť rozhodnutí pozemkového úřadu vydané dle ust. § 9 odst. 4 zákona o půdě je rozhodnutím správního orgánu o žádosti žadatele o restituci zemědělských nemovitostí. Restituční věci

jsou soukromoprávní povahy, kterým je poskytována ochrana v občanském soudním řízení (ust. § 244 odst. 1 o. s. ř. a následující ve znění účinném od 1. 1. 2003). Nejvyšší správní soud neshledal v postupu soudu a v jeho rozhodnutí žádné pochybení, a to z následujících důvodů.

Od 1. 1. 2003 nabytí účinnosti zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Tento zákon představuje novou úpravu správního soudnictví, přičemž doplňkem této úpravy je nová pátá část o. s. ř. Je tomu tak proto, že reforma správního soudnictví se přihlásila k opětovnému zdůraznění existence dualismu práva, totiž jeho dělení na právo veřejné a právo soukromé. Správní soudy, tedy specializované senáty krajských soudů a Nejvyšší správní soud, pak reforma koncipovala výlučně jako soudy práva veřejného tím, že jim svěřila výslovně poskytování ochrany „veřejným subjektivním právům“ (§ 2 s. ř. s.) a upravila pro tyto věci pravidla řízení samostatným zákonem – soudním řádem správním. Rozhodování ve věci soukromoprávní nyní náleží soudům, které postupují podle občanského soudního řádu. Požadavek, aby věci soukromého práva, pokud byly rozhodnuty správním orgánem, byly podrobeny zvláštnímu procesu, který neodpovídal předcházející úpravě správního soudnictví, nabytí aktuálnosti v okamžiku, kdy pro stát vstoupila v platnost Úmluva o ochraně lidských práv a svobod. Podle této úmluvy věci občanských práv a závazků musejí být projednány v procesu, který zajistí, že bude „rozhodnuto o právu“ a který judikatura Evropského soudu pro lidská práva označuje termínem „plná jurisdikce“. Součástí reformy správního soudnictví bylo proto i vyloučení soukromoprávních věcí, o nichž rozhodl správní orgán, z pravomoci správních soudů a jejich převedení na pořad práva, protože právě to zajišťuje účastníkům takových sporů podstatně vyšší ochranu jejich práv než v řízení před správními soudy.

S výše uvedeným souvisí i vlastní problém dualismu práva, protože vyřešení otázky, zda správní orgán rozhodl o věci soukromoprávní nebo veřejnoprávní, bude zásadní pro určení věcné příslušnosti mezi soudy obecnými a správními.

O tuto otázku se jedná i v projednávané věci. Krajský soud v Ostravě považoval projednávanou věc za věc vyplývající z občanskoprávních vztahů. Rozhodnutí správního orgánu ze dne 26. 10. 1993, které bylo napadeno, je rozhodnutím, kterým tento správní orgán rozhodl, že stěžovatel není vlastníkem nemovitostí v rozhodnutí blíže specifikovaných. Jestliže za takto zjištěného a nikým nezpochybnovaného stavu dospěl krajský soud k závěru, že předmětem řízení je restituční nárok, který je třeba považovat za věc spadající do práva soukromého, Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje, neboť v dané věci rozhodl správní orgán o vlastnickém právu k nemovitosti. Vlastnické právo je nepochybně právem soukromým a toto právo vyžaduje vyšší stupeň soudní ochrany, než jaký by mu byl poskytován ve správním soudnictví. V dané věci tak byly nepochybně splněny podmínky pro postup Krajského soudu v Ostravě, který napadeným usnesením odmítl návrh stěžovatele z důvodu uvedeného v § 46 odst. 2 s. ř. s., ve spojení s ust. § 68 písm. b) s. ř. s. Tento názor plně koresponduje s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, a to například s rozhodnutím publikovaným pod č. 04/2003 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost jako důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S ohledem na okolnost, že pro rozhodování ve věci kasační stížnosti stěžovatele je podstatná pouze otázka povahy předmětu sporu, Nejvyšší správní soud se nezabýval dalšími námitkami stěžovatele týkajícími se okolností vlastního sporu dle zákona o půdě.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznnesl, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. 2. 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu